

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
О. Б. Жильцов
« 01 » 2019 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДРУКОВАНА ГРАФІКА

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»
спеціалізації «Станова графіка»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 23/14/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 01 » 20 19 р.


Київ – 2019

Розробник: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

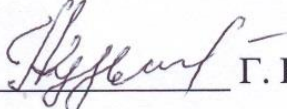
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «16» січня 2019 р.


Завідувач кафедри образотворчого мистецтва  О.В. Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»  Г. В. Кузьменко

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2019 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи  А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисциплін	Вибіркова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60			
Курс	2			
Семестр	-	4	-	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	1	-	-
Обсяг кредитів	-	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	-	60	-	-
Аудиторні	-	36	-	-
Модульний контроль	-	4	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	-	20	-	-
Форма семестрового контролю	-	залік	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Друкована графіка» є набуття знань з графічного мистецтва та розвиток професійних навичок в графічній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Друкована графіка» є ознайомлення з різновидами та теоретичними основами мистецтва графіки, практичне використання закономірностей палітри виразних засобів, прийомів та способів графічного відтворення художньої форми.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і обов'язків.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час;

		здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- різновидів та теоретичних основ мистецтва графіки;
- закономірностей палітри виражальних засобів графіки;
- особливостей різних видів тиражних технік.

Практичні навички й уміння:

- уміння створювати композиції використовуючи закономірності палітри виражальних засобів графічного мистецтва;
- володіння різними прийомами та способами графічного відтворення художньо-графічної форми;
- опанування практичними навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами графіки.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності

ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 11	Уміння здійснювати індивідуальну та брати участь у колективній експозиційній, галерейній, музейній діяльності, створювати творчі проекти, метою яких є демонстрування мистецького потенціалу країни на міжнародній арені, ознайомлення з вітчизняним культурним спадком світової спільноти.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Високий друк							
Тема 1 Композиція в техніці обрізної гравюри на дереві	6			6			
Тема 2 Підготовка дошки для обрізної гравюри	4						4
Тема 3 Композиція в техніці торцевої ксилографії	6			6			
Тема 4 Підготовка дошки для торцевої ксилографії	4						4
Тема 5 Екслібрис в техніці ліногравюри	6			6			
Тема 6 Підготовчі вправи і декоративна клаузура	4						4
Тема 7 Кольорова ліногравюра (2 кольори)	6			6			

Тема 8 Підготовка форм для кольорової ліногравюри	4					4
Тема 9 Гравюра на картоні	6		6			
Тема 10 Декоративна композиція на картоні з фактурами	4					4
Тема 11 Композиція натюрморту в техніці паперових форм	6		6			
Модульний контроль	4					
Разом	60		36			20
Підготовка та проходження контрольних заходів						
Усього	60		36			20

5. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. (6 год.) Композиція в техніці обрізної гравюри на дереві.

Виконання композиції «Зима» (натюрморт, пейзаж, анімалістка, флористика тощо) в техніці обрізної гравюри на дереві повздовжнього розрізу відповідного розміру. Матеріали: дошка з дерева повздовжнього розрізу, калька, копірка, туш, пензель, перо, папір А4 для друку, друкарська фарба. Інструменти: набір різців по дереву, гумовий валик, скло товщиною 4–10мм для розкату фарб, дерев'яна ложка.

На основі обраної композиції виконати ескіз з урахуванням характеру обрізної гравюри (перевага плями) та «картон» згідно обраного розміру дошки. (2 год.) Перенести зображення за допомогою кальки і копірки на поверхню дошки. Малюнок закріпити тушшю за допомогою пера чи пензля. (2 год.) Награвірувати композицію використовуючи відповідні ножі та стамески для різьби по дереву. Надрукувати композицію друкарськими фарбами. Відбиток – естамп висушити та підписати (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [3], [4].

Додаткова: [2], [4].

ТЕМА 3. (6 год.) Композиція в техніці торцевої ксилографії.

Виконання композиції «Птахи» (натюрморт, пейзаж, анімалістка, флористика тощо) в техніці торцевої гравюри на дереві поперечного розрізу відповідного розміру. Матеріали: дошка з дерева поперечного розрізу, білило гуаш, калька, копірка, туш, пензель, перо, папір А4 для друку, друкарська фарба. Інструменти: набір штихелів (різців по металу), гравірувальна подушка, гумовий валик, скло товщиною 4–10 мм для розкату фарб, дерев'яна ложка.

На основі обраної композиції виконати ескіз з урахуванням характеру торцевої гравюри (широкі можливості тонування форми) та «картон» згідно обраного розміру дошки. За допомогою копірки перенести зображення на поверхню дошки. Малюнок закріпити тушшю за допомогою пера чи пензля. (1 год.) Награвірувати композицію використовуючи відповідні інструменти – штихелі (грабштихелі, тонштихелі) для тонової проробки

елементів. Великі пробільні площини вибрати болтштихелем. (4 год.)
Надрукувати композицію друкарською фарбою. Відбиток – естамп висушити та підписати (1 год.)

Рекомендована література:

Основна: [2], [3].

Додаткова: [4].

ТЕМА 5. (6 год.) Екслібрис в техніці ліногравюри.

Виконання композиції книжкового знаку - екслібрису (натюрморт, пейзаж, анімалістка, флористика тощо) в техніці однотонної ліногравюри відповідного розміру. Матеріали: лінолеум, картон, клей «Дракон», папір А4 для друку, друкарська фарба. Інструменти: набір різців стамесок для лінолеуму, гумовий валик, скло товщиною 4-10мм для розкату фарби, дерев'яна ложка, верстат офортний ручний.

На основі обраної композиції виконати ескіз з урахуванням характеру ліногравюри та «картон» згідно обраного розміру лінолеуму. (1 год) На «картон» накласти аркуш кальки і перенести графітним олівцем (В6-8) зображення композиції. За допомогою копірки перенести зображення на поверхню лінолеуму. Малюнок закріпити тушшю за допомогою пера чи пензля. Награвірувати композицію використовуючи відповідні інструменти – стамески для ліногравюри. (4 год.) Надрукувати ліногравюру друкарськими фарбами. Відбиток – естамп висушити та підписати

Рекомендована література:

Основна: [1], [2].

Додаткова: [2], [4]

ТЕМА7. (6 год.) Кольорова ліногравюра (2 кольора).

Виконання композиції «Святині Києва» (натюрморт, пейзаж, анімалістка, флористика тощо) в техніці кольорової (у дві дошки) ліногравюри відповідного розміру. Матеріали: лінолеум, картон, оргаліт, калька, копірка, клей «Дракон», папір А4 для друку, друкарська фарба. Інструменти: набір різців стамесок для лінолеуму, гумовий валик, скло товщиною 4-10 мм для розкату фарби, дерев'яна ложка, верстат офортний ручний.

На основі обраної композиції виконати ескіз з урахуванням характеру кольорової ліногравюри та «картону» окремо на кожну фарбу згідно обраного розміру лінолеуму. (1 год.) На «картон» накласти аркуш кальки і перенести графітним олівцем (В6-8) зображення композиції. За допомогою копірки перенести зображення на лінолеум. Малюнок закріпити тушшю за допомогою пера чи пензля. На кожну фарбу кольорової ліногравюри необхідно виконати окремий «картон». Награвірувати форми на кожну фарбу композиції використовуючи відповідні інструменти – стамески для ліногравюри. (4 год.) Для повного суміщення всіх форм для різних кольорів, ліногравюру розмісти на підготовлену монтажну паперову підкладку з відповідними мітками – хрестами. Надрукувати ліногравюру обраними кольорами. Якщо формат ліногравюри з полями відповідає розмірам талера

офортного верстата – надрукувати на ньому. Кожний наступний колір друкувати після висихання попереднього. Час висихання – 1 доба. Відбиток – естамп висушити та підписати (1 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [3].

Додаткова: [4]

ТЕМА 9. (6 год.) Гравюра на картоні.

Виконати композицію «Весняне місто» («Русанівка») із використанням прорізання, продряпування поверхні картону, різноманітних фактур. Композицію виконати на аркуші паперу формату А4 (А3). Матеріали: олійна та друкарська фарба, розчинник, валик, пензлі, офортний верстат.

Виконати ескізи і «картон» композиції з перенесенням на друкарську форму і доповненням фактурними елементами, прорізанням і продряпуванням поверхні картону. (3 год.)

Надрукувати друкарською фарбою з використанням тонових та кольорових розтяжок на папері офортним верстатом. Відбиток висушити і оформити відповідним чином. (3 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4]

Додаткова: [2], [4].

ТЕМА 11. (6 год.) Композиція натюрморту в техніці паперових форм.

Виконати композицію натюрморту в техніці високого друку паперовими формами. Формат паперу А3 (А2). Матеріал: папір, клей «Дракон», акварель, гуаш, друкарські фарби, шпатель, гумовий валик.

Згідно обраного ескізу нарізати з цупкого паперу елементи композиції (3 год.). Наклеїти елементи композиції. Нанести фарби, накласти естампний папір і відтиснути вручну шпателем, чи на офортному верстаті. (3 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4]

Додаткова: [3], [4].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом	
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом	
Відвідування практичних занять	1	18	18
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом	
Робота на практичному занятті	10	6	60
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25
Разом		-	128
Максимальна кількість балів:		128	
Розрахунок коефіцієнта:		1,28	
Екзамен:		-	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Модуль 1

ТЕМА 2. (4 год.) Підготовка дошки для обрізної гравюри.

Підібрати дошку м'якої породи дерева (липа, верба, береза, ясен, модрина тощо) щільної структури. Відкалібрувати по товщині до розміру 10-15 мм. Ретельно відшліфувати робочу поверхню наждачним папером та відполірувати дерев'яним брусом. Обрізати до необхідного розміру композиції.

Рекомендована література:

Основна: [2], [3].

Додаткова: [4]

ТЕМА 4. (4 год.) Підготовка дошки для торцевої ксилографії.

Підібрати обрізок висушеної колоди твердої породи дерева (бук, груша, самшит, бузок тощо) щільної структури. Нарізати кружки товщиною 25-20мм. Відкалібрувати по товщині до розміру 15-23мм. Для отримання дошки більшого розміру необхідно склеїти декілька шматків попередньо обрізавши кружки до прямокутної форми. Робочу поверхню відшліфувати наждачним папером та відполірувати дерев'яним брусом. Нижню сторону дошки вирівняти цинубелом (рубчатим рубанком), щоб під час роботи дошка не ковзала.

Рекомендована література:

Основна: [2], [3]

Додаткова: [4]

ТЕМА 6. (4 год.) Підготовчі вправи і декоративна клаузура.

Початкові вправи для опанування технікою лінориту. Матеріали: нітроліноліум, картон або ерголіт, клей ПВА, «Дракон», папір А4, друкарська фарба. Інструменти: набір різців, гумовий валик, дерев'яна ложка або дерев'яна чи пластмасова лінійка.

Наклеїти нітроліноліум на тверду основу (картон, ерголіт). Поділити поверхню на прямокутники в кожному з яких награвірувати фактури різного характеру (лінії, штрихи, плями різного розміру та товщини). Фактурою заповнити всю поверхню ліноліума. Надрукувати гравюру за допомогою дерев'яної ложки або лінійки. Висушити та підписати естамп.

На ліноліум формату (не менше 10x20см.) нанести м'яким олівцем ескіз формальної врівноваженої композиції. (клаузура трьох компонентів) та награвірувати фактури різного характеру. Надрукувати гравюру (естамп) за допомогою дерев'яної ложки або верстата. Висушити та підписати естамп.

Рекомендована література:

Основна: [1], [4]

Додаткова: [4]

ТЕМА 8. (4 год.) Підготовка форм для кольорової ліногравюри.

Матеріали: нітролінолеум, картон або ерголіт, клей ПВА, «Дракон». Інструменти: ніж макетний, металева лінійка, косинець.

Наклеїти нітроліноліум на тверду основу (картон, ерголіт) і вирівняти під пресом, за потреби ретельно відшліфувати поверхню. Вирівняти всі кути за допомогою косинця і ретельно підігнати за розміром до одного формату.

Рекомендована література:

Основна: [2], [3]

Додаткова: [4]

ТЕМА 10. (4 год.) Декоративна композиція на картоні з фактурами.

Підібрати картон для палітурних робіт товщиною 1-3мм та листи ДВП розміром не менше А3. Поверхню картону та ДВП покрити лаком (акриловий, нітролак тощо) в два шари. Перед нанесенням другого шару поверхню відшліфувати наждачним папером. Підготувати різноманітні фактури відповідно тематиці композиції (рельєфні тканини, сітки, рельєфні шпалери, засушені рослини тощо). Виконати декоративну композицію. Надрукувати за допомогою дерев'яної ложки або верстата. Естамп висушити і підписати.

Рекомендована література:

Основна: [1], [3], [4].

Додаткова: [4]

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Оригінальність композиції;
2. Композиційна рівновага;
3. Повнота обсягу виконання;
4. Якість виконання;

5. Виявлення творчого підходу.

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Модульний контроль проводиться у формі практичної роботи, яка має на меті перевірити практичні навички студентів виконувати завдання.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання	Кількість балів
Робота відповідає завданню, оригінальна за композицією, охайна. Можливі незначні похибки в моделюванні форми.	21-25
Робота відповідає завданню, відчувається творчий підхід до виконання, але є несуттєві недоліки в композиційних побудовах.	17-20
Достатній рівень виконання композиції, проте є суттєві композиційні недоліки, невдалий вибір графічних прийомів.	13-16
Робота частково відповідає завданню, невдалий вибір графічних прийомів, значні технічні помилки.	9-12
Низький рівень виконання роботи. Невиразність композиції, відсутність цілісності мотиву, неохайність виконання.	5-8
Робота не відповідає завданню, робота неохайна, значні композиційні та технічні, технологічні помилки, не завершена.	1-4

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Навчальним планом семестровий контроль з навчальної дисципліни «Друкована графіка» передбачений у вигляді заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Друкована графіка» - бакалавр 2 курс 4 семестр

Разом: 60 год., практичні заняття – 36 год., самостійна робота – 20 год., МКР – 4 год., Залік.

Модулі	Змістовий модуль І										
Назва модуля	Високий друк										
Кількість балів за модуль	128										
Лекції, прак.	1, 2, 3	4, 5	6, 7, 8	9, 10	11, 12, 13	14, 15	16, 17, 18	19, 20	21, 22, 23	24, 25	26, 27, 28
Теми лекцій											
Відвідування лекцій											
Практична робота	Композиція в техніці обрізної гравюри на дереві. (10 балів за виконану роботу)		Композиція в техніці торцевої ксилографії (10 балів за виконану роботу)		Екслібрис в техніці ліногравюри (10 балів за виконану роботу)		Кольорова ліногравюра (2 кольори) (10 балів за виконану роботу)		Гравюра на картоні (10 балів за виконану роботу)		Композиція натюрморту в техніці паперових форм (10 балів за виконану роботу)
Відвідування практичних занять	3 бала		3 бала		3 бала		3 бала		3 бала		3 бала
Самостійна робота		П.6.2. (5 балів)		П.6.2. (5 балів)		П.6.2. (5 балів)		П.6.2. (5 балів)		П.6.2. (5 балів)	
Вик. МКР	25 балів										
разом	128 балів (коефіцієнт успішності: $128 \div 100=1,28$)										

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Дагдьян К. Декоративная композиція / К. Далгдиян. - Ростов-на-Дону: «Феникс», 2008. – 314 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників).
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 62 примірників).
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва / В. П. Котляр. – К.: Кондор, 2006. – 200 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 40 примірників).
4. Ломоносова М. Т. Графіка и живопись / М. Т. Ломоносова. – М.: АСТ Астрель, 2003. – 204 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
5. Хуліан Фернандо, Альбаррасин Хесус Рисунок для индустриальных дизайнеров / Фернандо Хулиан, Хесус Альбаррасин. – М.: Арт-Родник, 2007. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).

Додаткова:

1. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття / О. Лагутенко. К.: Грані-Т, 2007. – 168 с.
2. Хмельовський О., Костукевич С. Графіка і основи графічного мистецтва: навч. посібник / О. Хмельовський, С. Костукевич. – Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. – 160 с.
3. Шалаєв Г. П. Вчимося малювати / Г. П. Шалаєв. К.: Країна мрій, 2002. – 124 с.

9. Додаткові ресурси:

Види графіки. Режим доступу:

<http://www.ukrreferat.com/index.php?refera=46461>

Техніки графіки. Режим доступу: <http://www.ex.ua/view/15817680>